N°. 2819 — 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

DONDERDAG 7 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

Het piëtistiesch-reaktionnair ministerie.

VI[b].

Wanneer men nagaat, tot welke uitkomsten, in het hervormd kerkgenootschap, het loslaten van eene gemeenschappelijke belijdenis geleid heeft, welke »grenzelooze verwarring" er het gevolg van is geweest en in welke mate de toepassing van het beginsel des vrijen onderzoeks de verloochening van de heiligste waarheden des Christendoms heeft te weeg gebragt, dan moet elk, die aan deze waarheden gehecht is, die van hare erkenning en betrachting zijn geluk in den tijd en de eeuwigheid afhankelijk acht en van hare verzaking de ontbinding verwacht der gansche maatschappelijke orde; dan moet elk, zeggen wij, die het geluk heeft van al deze dingen eenig begrip te hebben, zich onwillekeurig heengetrokken gevoelen naar den onverschrokken en rusteloozen kampvechter, wiens hand, terwijl het ongeloof zijne verwoestingen aanrigt in het kerkgenootschap waartoe hij behoort, de banier van de eerste heilwaarheden des Christendoms in de hoogte gehouden en met volharding het bewustzijn heeft zoeken te herlevendigen, dat wie Christus' godheid loochent, wegzinkt in het slijk der aarde, en dat zoo de wereld Hem de hulde der aanbidding weigert, zij zich oplost in het niet. Waartoe toch was het in het hervormde kerkgenootschap, ten gevolge van het loslaten eener gemeenschappelijke belijdenis, allengskens gekomen? Welke waren de vruchten geweest van de konsequente toepassing van het hoofdbeginsel [illegible] vrijen onderzoeks? Herinneren wij het ons ter loops. Het beginsel des vrijen onderzoeks had te weeg gebragt, dat elk, wie nog niet ten eenemale verdwaald was geraakt in de nevelen van het rationalismus of in den stikdonkeren nacht van het naturalismus, zich, billijkerwijze, het regt toekende, en van dat regt gebruik maakte, om den Bijbel uit te leggen in elken zin, wanneer hij slechts daarvoor een toereikenden grond meende te hebben. Van daar zóó vele Bijbelverklaringen als Bijbellezers; van daar die eindelooze verscheidenheid van opvattingen van den inhoud des Bijbels en de nooit langs den weg der diskussie te beslechten strijd over de juistheid dier individueële opvattingen; van daar negatiën op negatiën gestapeld zóó, dat er eindelijk geen Bijbelboek overgebleven is, hetwelk niet het een door dezen, het ander door genen exegeet verworpen is, en een protestantsch schrijver onlangs verklaren mogt, dat zijne geloofsgenooten hunne geloofsbelijdenis wel op den nagel van hunnen duim zouden kunnen beschrijven; van daar, verder, die »grenzenlooze verwarring," die den gemoedelijken Protestant met droefheid [illegible]ult, en dat voortplanten en veldwinnen der godslasterlijke leeringen, als daar zijn: dat zij, die de Bijbelboeken geschreven hebben, niet onfeilbaar waren; dat het leerstuk der H. Drievuldigheid en der godheid van Christus, in eigenlijken zin, een heidensch leerstuk is, doch, in elk geval, geene hoofd-, maar slechts eene bijzaak, »waarvan het onderzoek weinig vruchtbaar belooft te zijn voor het beoefenend Christendom;" dat de theologie, die verkondigt dat Christus' offer op Golgotha den mensch met God verzoend heeft, als »bloedtheologie" verdient gebrandmerkt te worden; dat de Sakramenten geene heiligmakende kracht hebben, en wat dies meer zij. Zóó waren de vruchten van de toepassing van het beginsel des vrijen onderzoeks — vruchten des verderfs, die onvermijdelijk de zielen van hen, wien ze ten voedsel strekten, vergiftigen en aan het maatschappelijk ligchaam den zedelijken dood moesten berokkenen. Wie dan, die dat inzag, kon onverschillig blijven bij 't aanschouwen van den onvermoeiden arbeid derzulken, die aan het voorthollend ongeloof paal en perk zochten te stellen; die bedacht waren op het breidelen van het beginsel des vrijen onderzoeks en op het te keer gaan van de buitensporigheden van dat beginsel, en die, in hunne teedere bezorgdheid voor het behoud der grondwaarheden van het Christendom, hun dierbaarder dan het beginsel van het Protestantismus, de gemeenschappelijke belijdenis dier waarheden in het hervormd kerkgenootschap gehandhaafd verlangden, zelfs ten koste van het beginsel des vrijen onderzoeks? Hun arbeid had, ongetwijfeld, op de belangstelling, op de sympathie, op de toejuiching van allen, wien de naam van Christus heilig is, aanspraak; en belangstelling, sympathie en toejuiching van den kant der Katholieken gewerden hun dan ook ruimschoots.

Doch des ondanks moest al hun streven, ook door de zoodanigen die hoogen prijs stelden op hetgeen zij ter handhaving van de hoofdwaarheden des Christendoms beproefden, een ijdel en nutteloos streven geheeten worden. Hunne tegenstanders, de verdedigers van het meest onbeperkte onderzoek, stonden meer dan zij op protestantschen bodem, of liever zij alleen bevonden zich daarop. Zij streden voor het eigenlijk beginsel van het Protestantismus, waardoor het zich formeel en kennelijkst van het katholieke beginsel onderscheidt. Op hun gebied waren zij derhalve veilig tegen de aanvallen, van protestantschen kant tegen hen gerigt; zoodat hun bij slot van rekening, tot welke godtergende gevolgtrekkingen zij, bij de toepassing van hun beginsel, ook mogten geraken, de zegepraal moest verblijven. Wat ook zouden tegenover de kracht hunner logika de voorstanders vermogen der handhaving eener gemeenschappelijke belijdenis? Zulk eene belijdenis, verpligtend voor een iegelijk, was immers onbestaanbaar met het beginsel des vrijen onderzoeks. Die van hare erkenning het al of niet protestantsch-zijn afhankelijk maakten — wat deden zij anders dan wat de Katholieke Kerk doet, die onvoorwaardelijke onderwerping aan [illegible] van hare belijders vordert? En de orthodoxen, wordende ten behoeve van eene gemeenschappelijke belijdenis, wat de Katholieke Kerk [illegible] verzaking van het beginsel van het Protestantismus, en van overhelling tot het katholieke beginsel verdacht worden gehouden? Zoo mogt gevraagd, en mogten de beste pogingen der geloovige Protestanten verijdeld worden. Tegen het toenemend ongeloof in hun kerkgenootschap bleken zij onvermogend een dam op te werpen. Die het beginsel des vrijen onderzoeks met al zijne konsequentiën huldigen; die aanleiding gaven tot het verwijt, dat »als Kerk geen leer te hebben, de leer is, bijkans had ik gezegd de eer, der Nederlandsche Hervormde Kerk; dat haar geloof is, als Kerk niet te gelooven, en dat zij alleen belijdt, dat zij niets belijdt," behielden het veld en moesten het veld behouden en zullen het blijven behouden, tenzij ze door geweld er van verdreven worden: nog eens, zij hebben de kracht der logika voor zich.

De heer Groen ontkent het, naar onze meening, ten onregte. Niet slechts, zoo beweert hij, voeren de orthodoxen strijd in 't belang van de handhaving eener gemeenschappelijke geloofsbelijdenis, zonder welke het gedaan is met het hervormde kerkgenootschap: zij zijn daarenboven de eigenlijke verdedigers, hij zegt niet van het beginsel des vrijen onderzoeks, maar van het historiesch en onvervreemdbaar regt van dat kerkgenootschap. Een paar opmerkelijke verklaringen uit geschriften van den heer Groen, ter toelichting van dit beweeren. »Wij hebben behoefte, dus schreef hij (*Grondwets herziening en eensgezindheid*, blz. 418), aan het Evangelie, oud en nieuw, aan de openbaring die, omdat zij van Gods wege geopenbaard werd, onveranderlijk is. Dit is het eenvoudig dilemma. Een van beide: óf de Nederlandsche Hervormde Kerk heeft geene fundamenteele waarheden erkend; óf eene Kerk die, al is het na twee eeuwen, deze waarheden, welke haar grondslag uitmaken, verloochent, is niet dezelfde Kerk meer." De tegenstanders antwoorden, dat dit dilemma niets beknellends voor hen heeft. Het protestantsch beginsel is een beginsel van verzet tegen elk gezag, waardoor de vrije werking van den menschelijken geest belemmerd zou kunnen worden. »Of men een bijbeltekst volgens Rome, of volgens Luther, of volgens een ander verstaat; *om* Rome, of *om* Luther, of *om* een ander — dat is nog geene toenadering tot het Protestantismus. Maar of men hem verstaat volgens zijne eigene gezonde rede, met het regt van denzelfden tekst, *trots Rome*, *Luther en ieder ander*, in een anderen zin uit te leggen, wanneer men daarvoor toereikenden grond meent te hebben, dat is Protestantismus, christelijke vrijheid." Wat doet het er dan ook toe, of er geweest zijn, die, in spijt van het beginsel des eigen onderzoeks, aan de Protestanten eenige leeringen, welke zij voor fundamenteel hielden, opgedrongen en die een kerkgenootschap, op den grondslag dier leeringen, tot stand hebben gebragt? Door zoo te handelen, hebben zij zich een regt aangematigd, dat zij niet hadden; hebben zij te kort gedaan aan het protestantsch beginsel en zich, om alles met één woord te zeggen, geplaatst buiten het Protestantismus, op katholiek terrein. Zij 't derhalve toegestaan, dat het hervormde kerkgenootschap de aloude gemeenschappelijke geloofsbelijdenis heeft losgelaten en niet meer in denzelfden toestand verkeert van voorheen — daaruit volgt alleen, dat het een juister en gezonder inzigt heeft verkregen van de waarde en de kracht van het te lang miskende beginsel des vrijen onderzoeks.

Op dit beweeren, het spreekt van zelf, laat de heer Groen het aan geene tegenspraak ontbreken. »De geloovigen in de nederlandsche Hervormde Kerk, dus repliceert hij (*Het regt der hervormde gezindheid*, blz. 92), hebben *regt* op de handhaving van haar leer; op de eerbiediging der waarheden, die zij belijdt; op de prediking van hetgeen zij als het alleen schriftuurlijk en zaligmakend Evangelie beschouwt. *Zij hebben regt de verwijdering te eischen* dergenen, die te gelijk leeraars in de Kerk, en bestrijders van de kerkleer verlangen te zijn." Dat laatste, het zij in 't voorbijgaan aangestipt, onthult het door de orthodoxen beoogde doel. Die aan de aloude kerkleer vasthouden, vormen het hervormde kerkgenootschap en *blijven*: die het vrije onderzoek voorstaan, worden door hen, regtens, uit dat kerkgenootschap *verwijderd*. De laatsten hebben zich voor alsnog getroost — maar kunnen zij dat op den duur? — met het: *melior possidentis conditio*, met het: zalig de bezitters. Zij brengen, overigens, hun bestrijder in geene geringe verlegenheid met de vraag: of, indien een eenmaal historiesch geworden regt aanspraak geeft op onkreukbaren eerbied, of dan de Hervorming niet te veroordeelen is, die voor het zoo stellige regt der Katholieke Kerk zoo weinig eerbied aan den dag heeft gelegd? Doch, dus gaan zij voort, waarop steunt dan nog, ten laatste, uw vermeend regt op de handhaving van de eens ter kwader ure geformuleerde leer der Kerk?

In antwoord op die vraag, verwijst de heer Groen naar het Algemeen Reglement, ten jare 1816 door den Koning geoktroyeerd en op tamelijk willekeurige wijze aan het hervormde kerkgenootschap opgedrongen. Dat Reglement, men weet hoezeer het voor hem een steen des aanstoots is. En niet zonder reden. Men ga slechts na. Zonder op antecedenten of onloochenbare regten te letten, zonder raadpleging bijna of in acht neming van betamelijke vormen, strekte zich de koninklijke hand eigenmagtig uit naar het genoemde kerkgenootschap, om, als ware het hoofd van den Staat ook het hoofd van dat genootschap, om zijn bestaan te regelen en de wetten vast te stellen, waarnaar het zich te gedragen had. Was dat niet de smadelijkste schending van het eigen en onafhankelijk regt van het kerkgenootschap? En hoe dan nog werd het gereglementeerd? Zóó, dat het ten eenemale het karakter eener goddelijke instelling kwijt raakte en eenvoudiglijk tot eene bij politie-maatregelen georganizeerde Staats-instelling vernederd werd. »Die geheele organizatie van 1816 is [dan ook] eene daad niet van de Kerk, maar *tegen* de Kerk geweest; omdat het wereldlijk bestuur aan de Kerk wetten opgelegd heeft, waaraan, om de onweerstaanbaarheid der overmagt, onderwerping betoond is, doch waaruit nooit eenig regt kan worden ontleend (*Het regt der Herv. gezindheid*, blz. 41)." Toch was die organizatie onvermijdelijk, opdat een einde zou komen aan den staat van anarchie, waarin het hervormde kerkgenootschap dreigde te vervallen en opdat het, althans uiterlijk, een gunstig aanzien zou erlangen. De thans bovendrijvende partij wenscht haar dan ook gehandhaafd. Hare instandhouding maakt echter het ongeduld en den wrevel gaande der orthodoxen. [illegible]

Niettemin verwijst de heer Groen, in antwoord op de vraag, waarop het vermeend regt op de handhaving eener kerkleer berust, naar het aangehaalde Reglement van 1816. »De verpligtingen van de leden der Synode zijn begrepen in het Art. 9 van het Algemeen Reglement, hetwelk met

synode worden van hen vordert, *de handhaving van de leer der hervormde kerk* (*Het regt*, enz. blz. 32)." Het staat er duidelijk, en men zou meenen dat er niets tegen te zeggen valt. Kon de Synode echter wel getrouwelijk aan die vordering gevolg geven? Zij deed het niet. »Wij zijn verpligt te erkennen, aldus de heer Groen, dat de Synode *steeds* met verwonderlijke zorg, een dubbelen zin, welke het kenmerk niet is van den Heavond der duiven, in hare dikwerf onverklaarbare verklaringen gelegd heeft. Maar de vraag is: van waar de volharding in dit opzet? van waar de telkens herhaalde keus van uitdrukkingen, op grond van welke of de bevestiging, of ook, voor eene partijdige regtbank althans, de wijziging, de vernietiging der Formulieren kan worden bepleit? Vanwaar deze dubbelheid, terwijl men, niet nu en dan, maar op den duur, de verguizing van elke dierbare waarheid, de verkondiging van elke lasterlijke dwaling lijdelijk aanschouwt (*Het regt*, enz. blz. 34)." Ach, bevrijde de tegenstanders van den heer Groen, gij moet het dat niet euvel duiden. Wat geworden er van het vrije onderzoek, wanneer de synode streng aan eenig leerstuk vasthoudt? Vergeef haar daarom, dat zij meestentijds van een rekkelijk *quatenus*, van een alles onbeslist latend *in zoverre* gebruik maakt. Zoo laveert zij nog het best tusschen het voorschrift van het Reglement en het beginsel des vrijen onderzoeks door. Overigens, kunt *gij* haar dit wel ten kwade duiden? Gij-zelf immers wilt niet eens de geheele aloude kerkleer, gelijk de vaderen haar hebben opgesteld, gehandhaafd hebben. Gij-zelf wilt haar gewijzigd, besnoeid, verminkt. Waarom zou niet een elk, zou niet de Synode haar op hare eigene wijze uitleggen?

Wij zullen in een volgend opstel vernemen, wat de heer Groen tegen deze bedenkingen heeft in te brengen. Luide zijn intusschen zijne klagten over de rekkelijkheid der Synode. "Zijn de symbolische schriften zonder kracht, is het *quatenus* voor regtmatig erkend, heeft de Kerk geen gezag, geen belijdenis meer; geen ander Formulier, geen anders ontwikkelde kerkleer, dan dat zij den Bijbel voor geloofsregel houdt; dan is er eene Kerkgemeenschap van allen die zich op den Bijbel beroepen; van allen die verzekeren of voorgeven, dat hunne regtzinnigheid of het kort begrip der Heilige Schrift is; van allen die zich aan de belijdenis houden, *voor zoo ver* zij, naar hun inzien, strookt met de oppermagtige uitspraken der rede, dat is, van hun eigen betweterij. Dan moet die Kerkgemeenschap, in haar karakteristieke algemeenheid, tegen elke exclusieve rigting worden beschermd (*Het regt*, enz. blz. 103)." Doch al die klagten, welk meegevoel zij ook mogen verwekken, vermogen niets, naar wij meenen, tegen de bestrijding zijner tegenstanders. Met te verlangen eenheid in 't leerstellige, verlangt hij eene onmogelijkheid, wegens het fondamenteel beginsel van het Protestantismus.

Tot welke gevolgtrekking de overtuiging van de onmogelijkheid der vervulling van zulk een verlangen den protestantsche auteur Alberti in der tijd leidde, willen wij aan het slot van deze regelen aanstippen. »Zoo het dan waar is, dus schreef hij ten jare 1828, in zijnen *Theobald*, dat in de protestantsche kerk de eenheid in 't leerstellige noch heerscht noch heerschen kan, laten wij ons dan naar het graf van Luther heen begeven en zonder verzuchting uitroepen: »Alle rijk, dat in zich zelf verdeeld is zal vergaan." Keeren wij dan van daar in den schoot der Katholieke Kerk terug; want zij alleen is sterk en zal niet vergaan, daar zij alleen de eenheid in het leerstellige bewaard heeft."

Nu en dan hebben de bladen berigten medegedeeld over geschillen, die tusschen den H. Stoel en Napels ontstaan zijn en tot onderhandelingen aanleiding gegeven hebben; wat daarvan de oorzaak was en waarin zij hun oorsprong vinden, is minder bekend. Die geschillen zijn [illegible] althans bijgelegd; wij zullen zien waaruit zij zijn voortgesproten. Het is daarvoor noodig dat wij tot de dagen der kruistogten opklimmen.

Sedert 825 [illegible] Sicilië onder de overheersching der Saracenen, [illegible] Robert Guiscard van Normandyë en zijn broeder Roger besloten, het eiland van dat juk te bevrijden. Na langdurigen strijd maakten zij er zich omstreeks 1072 meester van, en Robert liet aan zijn broeder de taak over, het veroverde land te organizeeren. [illegible] eenige overblijfselen van de christelijke [illegible], door zijn onvermoeide zorgen herrezen de Bisschoppelijke zetels en de kloosters.

De Bisschoppen van Sicilië hadden zich om staatkundige redenen aan de regtstreeksche magt van den Paus onttrokken, en zich onder den patriarch van Konstantinopel geplaatst; de eerste zorg van Roger was, om het eiland weder onder de jurisdiktie van den Paus te doen terugkeeren.

De Paus benoemde kort daarop den Bisschop van Traine tot zijn legaat *à latere* in het eiland, zonder daarvan kennis te geven aan Roger, die zich daarover gevoelig betoonde [illegible] de diensten beroepende, door hem [illegible] bewezen, den Paus zijn klagten daarover [illegible]. Dit gaf aanleiding dat Paus Urbanus de II, bij de Bul van 5 Julij 1098, aan Roger toestond 1°. Dat noch onder zijne regering, noch onder die van zijn onmiddellijke opvolgers, hij zonder hun toestemming geen legaat in Sicilië zenden zou; 2°. dat zoo hij een legaat noodig mogt hebben, de Vorst met diens pligten belast zou worden; en 3°. dat de Vorst de Bisschoppen en abten kon kiezen, die deel zouden nemen aan de door den Paus bijeengeroepen konciliën.

Dit waren belangrijke voorregten, doch die slechts een tijdelijk karakter droegen; maar hierbij kwamen koncessiën door de opvolgers van Urbanus toegestaan, andere door de anti-pausen verleend, vervolgens de geschillen tusschen Rome en Avignon, de aanmatigingen der wereldlijke magt, waaruit in Sicilië zulk een verwarde toestand geboren werd, dat in het begin van de XIV eeuw alle regelmatigheid verbroken was. Het was omstreeks dien tijd dat een siciliaan, Joannes Lucas Barberio, de bul van Urbanus II in zijn boek, getiteld *Caput brevium*, inlaschte, doch daarin veranderingen bragt van allerlei aard; en hoewel er terstond twijfel ontstond werd de aldus vervalschte bul in het jaar 1526, op gezag van Karel V, die toen Sicilië beheerschte, in het boek der *Monarchia Sicula* geplaatst en door den staatsraad onderteekend.

Hieruit volgde nu, daar men de voorregten aan Roger toegestaan, wilde doen voorkomen als toegekend aan elken vorst, die over Sicilië regeeren zou, dat het opperste gezag in kerkelijke aangelegenheden, — alleen die uitgezonderd, welke zooals de dogmatieke uitspraken, de heiligverklaringen enz. uitsluitend aan den Paus toebehooren, — in de handen van den Koning van Sicilië berustte, als erfelijk legaat van den Heiligen Stoel. Het spreekt van zelven dat men daarop de aanmatiging grondde om den Paus alle uitoefening van zijn gezag zonder tusschenkomst des Konings te ontzeggen.

Reeds in 1572 zond Pius V den Kardinaal Alexandria naar Spanje, om in dezen toestand verandering te brengen; maar zoowel zijne pogingen als die van Gregorius XIII bleven zonder gevolg.

Intusschen bleef de godsdienstige geest, die aan het hof van Spanje heerschte zoowel, als de italiaansche meer dan spaansche gezindheid der onderkoningen van Napels en Sicilië, een vermogende hinderpaal tegen de slechte gevolgen die uit de *Monarchia* zouden kunnen voortspruiten, maar dit veranderde met de XVIII eeuw.

Reeds onder Innocentius XII waren groote moeijelijkheden tusschen de Regering van Napels en het geestelijk gezag ontstaan. De Bisschoppen van Aquila en Sorrento waren met geweld uit het koningrijk gezet, daarna de Aartsbisschop van Rheggio, en weldra werd ook de Bisschop van Lecce genoodzaakt zich in ballingschap te begeven. Deze feiten werden door anderen van dien aard gevolgd. De staatsliéden schendden de onbetwistbare regten der Kerk; de Bisschoppen verdedigden die regten door de censuur en het interdikt, maar de regtbank der *Monarchia* vernietigde alle besluiten der Bisschoppen. Paus Clemens XI verklaarde daarop de handelingen der *Monarchia* voor nietig als strijdig met [illegible] kerkelijke magt, [illegible] geestelijken te verbannen, welke weigerden hun pligt te schenden. Vierhonderddertien Bisschoppen en Priesters werden dien ten gevolge verpligt hun vaderland te verlaten en in de pauselijke Staten een wijkplaats te vinden.

Nu was de maat der ongeregtigheid vol, en Clemens XI kondigde zijn beroemde bul *Romanus Pontifex* af, waarbij hij het legaatschap der koningen van Sicilië, de *Monarchia* genaamd, de regtbank dezer *Monarchia* enz. vernietigde.

De siciliaansche Regering liet zich echter aan dien bul niets gelegen liggen. In 1714 voerde zij het *placetum regium* in, en van dit oogenblik af kon geen pauselijk voorschrift uitvoering in Sicilië verkrijgen, zonder het *exequatur* des Konings. Clemens, van zijnen kant, veroordeelde deze nieuwe overweldiging door zijn breve *Accepimas nuper* en sprak de kanonieke straffen over hen uit, die deze maatregelen genomen hadden. Het hof van Filippus V zou den Paus echter nimmer tot deze uitersten gedwongen hebben; de Koning en de eerste regter der *Monarchia* hadden zich van de Censuur laten vrijspreken, die zij zich door hun gedrag op den hals hadden gehaald; doch gedurende de korte regering van Amedeus van Savoye was de zaak tot het uiterste gedreven.

Zoodra Filippus V Sicilië teruggekregen had, begon hij onderhandelingen met den Heiligen Stoel, om den droevigen toestand te doen ophouden, waarin Sicilië zich bevond; maar hoewel de Paus al degenen, waarop de censuur was toegepast, daarvan ontlastte, handhaafde hij echter de kracht der Bullen en breven.

Zoodanig was de uitslag der worsteling, die de Regering van Sicilië tegen den Pauselijken Stoel had aangevangen en zij regt daartoe wilde ontleenen uit gunsten in de elfde eeuw tijdelijk aan haar voorgangers toegestaan. De *Monarchia* werd opgeheven en het geestelijk gezag des Pausen weder in Sicilië erkend.

('t *Slot volgt morgen*.)

Heden ten een ure is er in het Odéon een eerste algemeene vergadering van aandeelhouders in het op te rigten Paleis voor Volksvlijt gehouden. De heer Sarphati opende die met een korte rede, waarin ZEd. de inschrijvers dank zeide van in zoo korten tijd die groote nationale onderneming te hebben tot stand gebragt. Amsterdam, zeide de spreker, kwam daarvan vooral de eer toe, daar ¾ van het kapitaal door de hoofdstad en het overige ¼ door de provinciën en het buitenland bijeen gebragt zijn.

De heer burgemeester Boot, lid van den Raad van toezigt, zeide het bestuur van de Vereenigeng van Volksvlijt dank voor den ijver en de onvermoeide inspanning, waarmede zij deze taak hadden aangevangen en hare gelukkige tot stand brenging door de burgerij hadden weten uit te lokken. Verder is in deze vergadering beslist, dat de op te rigten maatschappij zou zijn een naamlooze vennootschap en is voor de veranderingen, die daardoor in de statuten noodig geworden zijn om de bewilliging te verkrijgen, eene kommissie benoemd, bestaande uit de heeren J. Heemskerk Az, W. J. C. van Hasselt en L. Huysinga; voors werd besloten dat de Vereeniging voor Volksvlijt als vergoeding voor verlies van baten een renumeratie van 2½ % van het ingeschreven kapitaal genieten zou. De verder te nemen besluiten zijn tot een volgende vergadering uitgesteld.

Een onzer vrienden in Indië schrijft ons onder meer bijzonderheden het volgende, dat wij, ofschoon hij het niet voor de publiciteit bestemde, de mededeeling allezins waardig achten:

»De laatste mail heeft, onder meer nieuwigheden, ook een nieuwen gouverneur-generaal aangebragt: den man der koperen duitenzaak, den heer Pahud. Zelden is een landvoogd onder ongunstiger voorteekenen en antecedenten aangekomen dan hij. In 't vaderland door de pers en de publieke opinie veroordeeld, half verwikkeld en nog geenszins ontward uit een webbe van zeer mysterieusen en teederen aard, komt hij hier in een land, waar velen van zijne oude bekenden nog leven en werkzaam zijn, die hem vroeger nooit wilden kennen en hem eenmaal zonder afscheidsgroet lieten heengaan! Waarlijk de man heeft eene schier onvervulbare rol te spelen Met vrees gaan wij de toekomst te gemoet, vooral wanneer hij de vertolker blijft der noodlottige baudsiaansche opiniën. Maar men mag in den tegenwoordigen tijd aan geene reaktie denken. Indië en de nieuwere beginselen hebben onder van Twist reuzenschreden voorwaarts gemaakt.

»Deze is van hier gegaan, stil en zonder opspraak als zijn gansch bestuur geweest is. Maar gaarne was ik in zijne plaats: de geschiedenis zal over weinig Indische landvoogden een gunstiger oordeel vellen dan over hem. Geen bestuur althans heeft zich door meer regtschapenheid, eerlijkheid en zedelijkheid gekenschetst dan dat van den edelen, braven van Twist, die slechts één gebrek had, dat hij den uitwendigen vorm van een gouverneur-generaal kwalijk begreep en te veel wantrouwen tegen Indië en wat hem omringde koesterde om vertrouwen en liefde te kunnen winnen.

»Ziedaar wat politiek: in 't lieve vaderland kan men het niet aanroeren, of men moet tevens theologiseren. Wat is dat vreeselijk verergerd, in den laatsten tijd. Zal men die hatelijke wapenen, die sommige partijen bezigen, dan blijven dulden?..... Dit alleen zou mij bewegen tot mijn dood te blijven onder de grootsche palmen van mijn tweede vaderland, liever dan te deelen in den broederhaat, onder de kleingeestige wilgenstronken van mijn geboortegrond......" (*Arnh. Cour.*)

Volgens eene opgave van het Ministerie van Finantiën is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Julij jl. ontvangen aan suikeraccijns in hoofdsom, opcenten en kollektief zegel een bedrag van *f* 113220.06.

In afwachting dat de societeit der mobiele schutterij te dezer stede in de maand September e. k. har 25-jarig bestaan zal vieren, worden thans door haar de herinneringsdagen aan den tiendaagschen veldtogt, van 2 tot 12 Augustus, feestelijk doch huishoudelijk herdacht. (*H.*)

Men leest in de *Haarlemsche Courant*:

»Naar wij vernemen, is de zaak betrekkelijk het instorten der tribunes bij het vuurwerk ter gelegenheid van het Costersfeest alhier, door de regtbank naar de openbare teregtzitting verwezen, en zal zij, zoodra de toestand der gewonden zulks gedoogt, behandeld worden."

Z. M. heeft aan J. C. F. van Hoytema, eervol ontslag verleend als burgem. der gem. Oldenborg.

Z. M. heeft goedgevonden, aan eene kommissie uit de Staten van Overijssel, belast om den aard en omvang van het beheer der werken welke bij het Koninklijk besluit van 17 December 1819, N°. 1, aan de provincie zijn opgedragen (waartoe ook de Willemsvaart behoort) als ook het belang en de verpligtingen, die nu nog te dier zake voor de provincie bestaan, te onderzoeken, magtiging te verleenen om hare werkzaamheden na de sluiting van de zomervergadering der Staten voort te zetten.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Raalte J. W. D. Kaempff; tot regter in de arrond.-regtb. te 's Hertogenbosch mr. H. C. Puyen; en tot 2den kommissaris van politie te Zaandam J. H. Hoogbruin; eervol ontslagen mr. P. H. Verkhout, uit zijne betrekking van plaatsvervangend kantonr. te Leyden, en J. Eyers, als onty. der dir. bel. en accijns. te Sappemeer, behoudens aanspraak op pensioen.

's GRAVENHAGE, 5 Aug. Z. Exc. de minister van staat, de baron Van Hall, begeeft zich eerstdaags naar Baden-Baden, en wordt in het begin van September op zijn buitenverblijf onder Velsen terug verwacht.

— Gisteren had er bij H. M. de Koningin op het paleis *het Huis ten Bosch* een groot diner plaats, waarvan eenige buitenlandsche gezanten en andere aanzienlijken deel namen.

— De schout-bij-nacht de Smit van den Broecke, oud-minister van Marine, heeft de rezidentie verlaten en zich naar Vlissingen begeven.

— Z. K. H. Prins Hendrik is heden middag van Soestdijk in de rezidentie aangekomen.

— Z. D. H. de erfgroothertog Karel August van Saxen-Weimar-Eisenach, oudste zoon van den groothertog en de hertogin van Saxen-Weimar-Eisenach (prinses Sophia der Nederlanden) vergezeld van HD. gouverneur en geneesheer, zijn te Scheveningen aangekomen en hebben bij den heer Risbergen hun intrek genomen.

— De heer Mr. J. W. van Romunde, nieuw benoemd minister voor de zaken der R. K. Eeredienst, is heden morgen in de rezidentie aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt.

— Gisteren is op gebruikelijke wijze de verjaardag van H. K. H. de kroonprinses van Zweden en Noorwegen (dochter van HH. KK HH prins en prinses Frederik) in de hoofdstad gevierd. Des morgens had er in de Maliebaan eene groote parade van het garnizoen plaats. De manschappen van het regement grenadiers, en jagers, waren allen met den wapenrok gekleed.

GORINCHEM, 3 Aug. De buitengewone warmte in de laatste dagen heeft in dezen omtrek van de meeste boomen het loof letterlijk verzengd, de verschroeide bladeren vallen bij menigte af en vreest men dus spoedig bladerlooze boomen te zien.

— Omtrent den oogst bestaan de blijdste vooruitzigten. De aardappelen zijn goed en overvloedig en de prijs is lager dan in de laatste jaren het geval was, ook het koren en de hennep staan uitnemend. (*N. R. Ct.*)

MOERGESTEL, 3 Aug. Men is hier en in de omstreken druk bezig aan den roggeoogst en over het algemeen wordt er een mud van het vim gedorscht, dit is dus cirka 20 à 24 nederl. mudden van het bunder. Van de vroege aardappelen is de oogst ook buitengewoon; de bunder heeft 200 à 240 mudden opgeleverd en de latere soorten beloven niet minder te zullen zijn. Deze twee hoofdprodukten zijn van goed beschot en goede gehalte. (*Ams. Cour.*)

CAPELLE [illegible] te veld staande gewassen, in de heerlijkheden Capelle, Waspik en Sprang, hebben dit jaar in het geheel *f* 1054 en in het bijzonder te Capelle *f* 721, te Waspik *f* 162, en te Sprang *f* 171 meer opgebragt dan verleden jaar. Deze meerdere opbrengst wordt niet alleen aan de duurte van het koren, maar voornamelijk aan den veelbelovenden oogst toegeschreven.

STEENWIJK, 1 Aug. De zandboekweit, die aanvankelijk door het koude weder en een paar vorstige nachten geleden had, heeft zich ten gevolge van het voor dat graan buitengewoon gunstig weder zoo geheel hersteld dat men bij verder gunstig weder een buitengewoon rijken oogst van die vrucht mag te gemoet zien Ook de veenboekweit, die op de slecht gebrande landen laat is te veld gekomen, geeft thans hoop op een redelijken oogst.

De aardappelziekte, hoezeer het loof in het algemeen er door is aangetast, geeft tot heden weinig grond tot bekommering, daar de epidemie niet sterk toeneemt, en de knol tot dus verre vrij van bederf blijft. De prijs der aardappelen daalt van dag tot dag; zij worden naar kwaliteit van 10 tot 8 cent per vijf kop verkocht.

VLISSINGEN, 3 Aug. Onder bevel van den kommandant Wesselink, vertrok heden middag omstreeks drie ure van deze reede Z. M. stoomschip [illegible] Prinses Amalia. [illegible] waarnemend direkteur en kommandant der Marine alhier bevond zich kort te voren aan boord tot het houden eener inspektie.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 Aug. De *Moniteur Universel* kondigt op officiele wijze aan, dat de troepenbeweging naar de pyreneesche grenzen tengevolge der onderdrukking van den opstand in Spanje geschorst is.

Dit blad berigt tevens, dat de terugkomst van Z. M. den Keizer op 9 dezer is bepaald, en Z. M. de hoofdstad niet vóór den 15en zal verlaten, en alzoo de feesten van den dag niet zal prezideeren.

— Maarschalk Pelissier heeft Marseille verlaten, zich naar Plombières begevende, werwaarts hij door een Keizerlijke dépêche is ontboden.

Te Marseille zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel van den 28sten Julij, waarmede men verneemt dat de ontruiming van het turksche grondgebied den 15den voltooid zoude zijn.

De heer de Talleyrand zal zich naar het Slangen-eiland begeven aan boord eener kanoneerboot en daarna naar Galatz terugkeeren.

De heer v. Boutenieff, de russische gezant, was te Odessa aangekomen.

Een engelsch eskader zal gestationeerd worden te Smyrna in den Piraeus en te Syra.

De Montenegrijnen waren de grenzen overgetrokken en hadden Palanga ingesloten. Churdid pacha maakte zich gereed om hen te tuchtigen.

In Kurdistan waren onlusten uitgebarsten.

Uit Athene loopen de berigten tot den 30sten Julij. De rozijnen beloofden een heerlijken oogst.

— Omtrent hetgeen te Kars voorvalt zegt men, dat de Russen, hun invloed willende behouden op de bevolkingen van Klein-Azië, voornemens zijn Kars niet af te staan dan wanneer de Porte Sefer-Pacha gedwongen heeft Anapa te verlaten, waardoor de oostelijke kust van de Zwarte Zee in denzelven toestand zou komen als vóór den oorlog. Dit schijnt evenwel slechts een eenvoudig gerucht te zijn, 't geen de aanstaande komst van een russische legatie te Konstantinopel zou bewijzen, want 't is niet waarschijnlijk dat de Russen voornemens zijn, zonder eenig voorwendsel een der voornaamste bepalingen van het parijzer traktaat te schenden.

Dit alles berust overigens op de veronderstelling dat de door het *Journal de Constantinople* medegedeelde berigten juist zijn; want de toestand der mededeelingen uit Klein Azië, waarborgt niet dat men te Erzerum, van waar het voor Rusland ongunstig berigt voortkomt, volkomen bekend is met wat er te Kars omgaat.

— Men leest in eene korrespondentie:

De herstelling van een gedeelte der vestingwerken van Kars door de Russen, op het oogenblik dat die plaats aan Turkije zal worden terug gegeven, zou een onverklaarbaar feit zijn. Het berust tot hiertoe slechts op het beweren van het *Journal de Constantinople*, dd. 24 Julij. Volgens dat blad zou een sardinisch officier, van Kars aangekomen, het berigt hebben gebragt dat de Russen, niet tevreden van in die vesting 12000 man te hebben doen binnenrukken, op nieuw daarin een versterking van 6000 man hadden gebragt, en bezig waren met de herstelling van een gedeelte der verdedigingswerken. Juist het tegenovergestelde van hetgeen zij te Ismaïl hebben gedaan. Men verwacht intusschen spoedig te dezer zake eenige opheldering, en men hoopt dat ze gunstig zal zijn; want het blad dat die tijding aan het publiek geeft, berigt te gelijker tijd, dat de russische ambassade van lieverlede te Konstantinopel aankomt. Deze omstandigheid geeft de bedoeling niet te kennen, om het vredestraktaat onuitgevoerd te laten. Men kan niet vergeten zijn, dat de vertraging der Engelschen, om Malta over te geven, ten tijde van het konsulaat, de eigenlijke oorzaak der verbreking van den amienschen vrede was.

— Daar in de Krim een aantal barakken waren overgebleven, waarvan de eerste den besten zich meester maakte, zoo is op bevel van den kolonel Stamati, kommandant van Balaklava verboden die barakken zich toe te eigenen, zonder alvorens bewezen te hebben dat men daartoe regt heeft. Ook is er een verbod uitgegaan om aan de grafgesteenten een schendige hand te slaan. Bij een derde bevel worden al de gezinnen, die Balaklava en Kamiesch verlaten hadden er terug geroepen, om het regt dat zij op de gebouwen als anderzins hebben te bekrachtigen en om tot het bouwen van huizen naar een nieuw plan over te gaan. Eindelijk is er een reglement verschenen dat de prijzen der levensbehoeften bepaalt, ter fnuiking der afzetterijen van vreemde kooplieden, die nu door de plaatselijke policie, welke op die punten is hersteld, ten strengste worden tegengegaan.

— Men leest in de bladen van Konstantinopel de bijzonderheden betreffende den vreeselijken brand te Salonica den 11den der vorige maand uitgebarsten. Zoo als bekend is heeft de ontploffing van 200 vaten buskruid aan den brand nog meer uitbreiding gegeven.

Volgens het officieel verslag van den pacha van Salonica, voormalig kommandant van het turksche leger te Eupatoria, die zelf aan vele gevaren zich heeft blootgesteld zijn er 37 personen gedood en 317 gekwetst; 226 winkels en 114 pakhuizen, een aantal aanzienlijke door europeërs gebouwde huizen een prooi der vlammen geworden.

De depothouder van het buskruid is in hechtenis genomen en het gouvernement zal maatregelen nemen om dergelijke rampen te voorkomen, door den handel in buskruid aan een streng toezigt te onderwerpen, daar die tot hiertoe geheel vrij was.

— Men spreekt van levendige reklamatiën van al de kamers van Koophandel onzer zeehavens, ten aanzien der vertraging, welke van wege het gouvernement plaats heeft in de uitvoering der plannen, betreffende de transatlantische pakketbooten, eene vertraging, die, als men den tijd berekent, welken de wet vereischt ter regeling der koncessie, en dien, om de onderneming te organizeeren, vreezen doe, dat vóór het in praktijk brengen der zaak nog wel drie jaren kunnen verloopen.

— De verheffing van den maarschalk Pélissier tot Hertog heeft veel indruk gemaakt. Volgens sommigen zou dit het begin zijn eener reeks benoemingen van dien aard; volgens anderer meening, zou 't eene bijzondere belooning zijn, door het hoofd van den Staat uitsluitend aan den bevelhebber van het oostersche leger en den overwinnaar van Sebastopol geschonken.

— Alvorens Saint Cloud te verlaten, als dit althans het geval mogt zijn, zal de Keizerin met hare hooge tegenwoordigheid vereeren het examen der jonge juffrouwen, pensionnairen van het keizerlijke huis van het legioen van eer te St.-Denis.

— Volgens brieven uit Willbad, heeft de ontvangst, welke de graaf de Morny van de Keizerin weduwe van Rusland, van den Grootvorst Michael en der Grootvorstin Olga genoten heeft, niets te wenschen overgelaten.

— Ten aanzien der spaansche zaken blijft dezelfde onbepaalde toestand heerschen en de *algemeene korrespondentie* van Madrid, die immer voor O'Donnell gunstig gestemd is, roept uit in haar Nommer van 31 Julij: »De ontevredene hopen, men weet niet wat, — het gouvernement is werkeloos, men weet niet waarom." — Men weet intusschen zeer goed waarom en dit is voor lang gezegd: 't Is wijl O'Donnel op den weg, welken hij heeft betreden noch voor noch achterwaarts kan gaan. Voor zich heeft hij de liberalen, achter zich de *polacos*; tusschen beide partijen alleen staande blijft hij bewegingloos, wijl hij niet weet op wat te steunen en vreezende dat elken stap hetzij voor of achterwaarts, dien hij doet zijn val na zich zal slepen.

Het wordt overigens bevestigd, dat de generaal San Miguel, die bij het vernemen van O'Donnels Staatsgreep zijne demissie had genomen, daarbij heeft volhard, ondanks men gezegd heeft, dat hij het bevel over de hellebardiers wederom had aanvaard. Hij is door maarschalk Concha vervangen.

— Als het waar is dat men den heer Olozaga het gezantschap te Londen heeft aangeboden, dan kan men verzekerd zijn dat die diplomaat het stellig heeft afgewezen.

— Nooit heeft men in het pracht-minnend rijk der arabische Sultan zulke heerlijkheden gezien dan waarvan de beschrijving der feesten spreekt, welke in Alexandrie ten koste van den onderkoning gevierd zijn.

Redschid nu is van Konstantinopel teruggekeerd en den 22 Julij is Saïd-Pacha naar de stad Tantah gereisd, waar een kermis jaarlijks plaats heeft, welke door meer dan 200 duizend personen bezocht wordt.

— Het *Giorn. di Roma* van 29 Julij behelst een edikt van het pauselijk Gouvernement, 't welk den uitvoer van granen uit de pauselijke Staten verbiedt.

— De laatste tijdingen uit Napels brengen eenig nieuws mede. Het verlof, door den telegraaf aan den engelschen gezant St. W. Temple gezonden, is niet anders dan een terugroeping van het napelsche gouvernement, dat in zijn meening blijft volharden om de jongste voorstellen van Engeland aan te nemen. De engelsche regering moet bij de fransche en op aandringen dat deze denzelfden maatregel neme. Het antwoord op de engelsche en fransche Notaas kan dus elk oogenblik door het wederkeerige terugroepen der gezanten gevolgd worden. De Koning moet, naar men zegt, hierop voorbereid zijn vooral tegenover de beleedigende aanmatigingen van Engeland moet de Koning zich zeer gevoelig hebben betoond. Men voorziet dus als waarschijnlijk en aanstaande, dat de fransche en engelsche gezanten Napels zullen verlaten. Er zijn er die denken dat daarna de moeijelijkheden gemakkelijker uit den weg te ruimen zullen zijn. In afwachting dat de kabinetten van St. James en de Tuilerien een besluit hebben genomen, zijn instruktiën gezonden naar de napelsche legatiën van Londen en Parijs, om in dat geval alle onderhandelingen te staken. Zij moeten zich gedragen aan den inhoud van het antwoord van den kommandeur Caraffa, en alle mondelinge ophelderingen over die Nota weigeren. Uit deze instruktien kan men gewaar worden welke houding de Koning van Napels tegenover de door het parijzer kongres geuite beweringen zal worden aangenomen.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Aug. De *Morning-Post* berigt, dat het bewind der Vereenigde Staten van Noord-Amerika nieuwe en uitgewerkte voorstellen heeft gedaan, om een einde te maken aan de Sondtol quæstie.

— De *Economist* bevat het verslag van den engelschen handel gedurende de eerste 6 m. van 1856. De uitvoer die gedurende hetzelfde tijdvak van 1854 £ 49.173.000 en van 1855 £ 43.112.000 bedroeg, bedraagt nu £ 53.968.316. Deze vermeerdering is vooral zigtbaar in Junij. De uitvoer heeft ongeveer twee millioen, £ meer bedragen dan in dezelfde maand in 1854.

De invoer heeft daarmede geen gelijken tred gehouden en blijft onder die van 1854/5. Doch zooals de *Economist* aanmerkt, zij moet in het najaar klimmen door de hoogere vlugt die de zaken dan zullen nemen ten gevolge van den vrede. Wij zien vooral in de levensmiddelen en andere grondstoffen, die Engeland hoofdzakelijk uit Rusland trekt, een aanmerkelijk aanwas. Alleen het koren waarvan in 1855 slechts 229.374 Quarters ingevoerd zijn, heeft in de maand Junij bijna een verdubbeling ondergaan.

— Het getal der vonnissen in Ierland gedurende 1855 uitgesproken bedraagt 9,912; dat is 2,776 minder dan in het voorgaande jaar. Geen enkel doodvonnis is daar uitgesproken.

— Met de *Africa* zijn tijdingen ontvangen uit New-York van den 23sten Julij. In het westen had een groot aantal conventiën plaats gehad met het doel de kandidatuur van den heer Fillmore voor het prezidentschap te ondersteunen. Te Boston was met hetzelfde doel eene meeting van whigs gehouden.

In Pennsylvanie had er eene poging plaats gehad tot eene koalitie tusschen de partijgangers van den heer Fremont.

De senaat heeft de bill tot het aanleggen van versterkingen goedgekeurd, maar het daarvoor bestemde kapitaal tot £ 1,800,000 verminderd. De beide huizen van het kongres zijn tot den 18den Augustus verdaagd.

—De heer Brooks van Zuid-Carolina heeft den heer Burlingaine van Massachusetss uitgedaagd, ter zake van eenige uitdrukkingen in de door hem uitgesprokene redevoering over de quæstie van den heer Summer. De heer Burlingaine heeft het gevecht aangenomen, doch op voorwaarde dat het duel in Canada zoude plaats hebben en met den buks op 50 passen afstands. De heer Brooks weigerde zich naar de bepaalde plaats te begeven. Hij werd gearresteerd, terwijl de heer Burlingaine het distrikt heeft verlaten.

— De Regering der Unie ontkent, dat 6 millioen £ den prezident van Mexico zijn aangeboden voor den afstand van een gedeelte grondgebied van Mexico; men veronderstelde evenwel dat geheime instruktiën waren gegeven voor den aankoop van het grondgebied, benoodigd voor het aanleggen van een spoorweg naar Californie. Het wets ontwerp betreffende den geprojekteerden spoorweg zoude aan de goedkeuring van het kongres worden onderworpen.

Generaal Walker bezat op den oogenblik geen gezant te Washington. Rivas werd er als feitelijk prezident van Nicaragua erkend.

Sommige dagbladen willen weten, dat in Costa-Rica op den 12 Junij eene omwenteling is losgebarsten, ten gevolge waarvan men zich meester zou gemaakt hebben van den prezident Moro, die daarop gefusilleerd zou zijn. Ook wordt in die dagbladen gezegd, dat Walker, die thans tot prezident van Nicaragua verkozen is, andermaal Costa-Rica den oorlog wil aandoen en zich dientengevolge op het grondgebied dier republiek zal begeven.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 2 Aug. Het mormonismus begint zich ook in Duitschland uit te breiden. In Dresden bestaat reeds een gemeente van Mormonen, die honderd leden telt, zoo mannen als vrouwen, waaronder er zijn, die tot de onderwezen klasse der maatschappij behooren. Zij houden zich echter afgezonderd, uit vrees van met de policie in aanraking te komen, en vergenoegen zich met hun leer te prediken, doch zonder die in praktijk te brengen. Ook uit Koppenhagen wordt hetzelfde gemeld. Zoo is een leeraar der Mormonen op een der deensche eilanden tot twee maanden dwangarbeid voor landlooperij veroordeeld. Zijn apostelambt heeft hem ongeluk aangebragt. Hij was vroeger in krijgsdienst, en heeft toen verscheiden strenge vonnissen ondergaan. De klagten tegen het mormonismus worden algemeen, en men zal er wel toe moeten overgaan, om er strenge en afdoende maatregelen tegen te nemen.

— Uit Christiania wordt gemeld dat de prins van Oranje tot grootkruis van de noorweegsche St. Olofsorde is benoemd.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

BEVALLEN (1 Aug): H. S. de Booy, geb. Clemans, Z. — (2 Aug): M. J. Paris, geb. van der Kwast, Z. - M. C. van Straten, geb. Höpker, Z.

OVERLEDEN (1 Aug): A. Wellinghuysen, geb. Ragnin 40 j. - C. Lammers, 50 j. E. C. Hesterman, wed. W. V Sligting.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 55⅝, Obligatiën 3 pc. [illegible]; id. 4½ pc. 98½; Spanje 1—3 pc. 24⅝; Binnenl. 3 pc. 40¼; Romeinen 5 pc. 88½; Oostenrijk Met. 5 pc. 82¼; id. Nat. 5 pc. 82⅝.

PARIJS, 5 Aug. Fransche 4½ pc. 94.25; 3 pc. 70.55; 3 pc. Spanje 39⅞; id. 1 pc. 25; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 86½.

LONDEN, 5 Aug. Cons. 95½; Spanje buit. 3 p. 45; id. 1½ pc. 24½; Comité-Bew. 5¾; Pass. 6½; Rusl 5 p. 112; id. 4½ pc. 99½; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 92; Braz. 101½; Peru 4½ pc. 81½; Gren. uitg. 7½; id. werk. 19½; Mexiko 3 pc. 23; Portugal 4 pc. 45; Ecuador —; Grieken (blaauwe) —; Turkije —; Wissel op Amst. 11.19.

WEENEN, 5 Aug. Met. 5 pc. 84; id. 4½ pc. 73¾; Bank Aktiën 1096; Credit Anst. 366; Wissel op Londen 10.08, Amst. —; Parijs 119⅝; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 5 Aug. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 113⅝; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 22; Parijs 80; Amst. 143½; Weenen 107¾; Petersburg —.

HAMBURG, 5 Aug. Spanje 1¼ pc. 37½; id. 3 pc. 23¼; Rusl. 5 pc. 104; 3 pc. Mexikanen 12⅞; 5 pc. Sardinië 93, Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 5 Aug. 5 pc. Met. 81⅝; 1 pc. Spanje binnenl. 24 9/16; id. 3 pc. 39⅜; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —. Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN

		4 AUG.	4½ u. gebl.	5 AUG.	4½ u. gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64 7/16	64⅝	64½	64 7/16
Dito Dito	3 „	76⅝	76¼	76 7/16	76¼
Dito Dito	4 „	95 9/16	95 9/16	95⅝	
O. I. Leening 1844	4 „	95⅛			
Amortis. Syndik.	3½ „	90⅛	90⅛		
Handel-Maatschappij	4½ „	133½	133½		
Aand. Rijn-Spoorw.	4½ „				
„ Holl. Spoorw.-M.	„				
Obligatiën	4½ „				
Maatschappij van Weld.	4 „				
Aand. Ned. Bank	„				
België	2½ „				
Dito bij *Rothschild*	2½ „	52	52		
Frankrijk, Obligatiën	3 „				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼ „	24 9/16	24⅝	24⅞	
Dito	3 „		45 5/16	45⅝	
Dito Binnenl. à 6/m.	3 „	39 11/16	39¾	39⅞	39 13/16
Coupon-Bewijzen			6⅛	6 5/16	6⅛
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3 „	45⅞	45⅞	46	
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 „	104⅞	104		
Dito Dito 1828 en 1829	5 „	103	102¾	103⅛	103⅛
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 „	93⅝			
Dito	4½ „	97			
Dito bij *Hope*	4 „	86¾	86⅜		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4 „	86 9/16	86½	86 9/16	
Dito bij id. 5de Serie	4 „				
Certifikaten te Hamburg	5 „	95¼	95¼		
Inschrijving in Assignat.	6 „				
Certifikaten van dito	6 „	66	65⅝		
Polen, Certifikaten	4 „	79¾	79⅞		
Dito Aand. met Lot. fl. 500			154¾	155	
Oostenrijk, Metalliek	5 „	78 9/16	78½	78⅝	78 9/16
Dito Nationale	5 „	79 15/16	79⅞	79 15/16	79 15/16
Dito Nieuwe 1847	2½ „	40 9/16	40 7/16		
Dito 1851 en 1852	2½ „	40 9/16	40 7/16		
Dito Nieuwe	5 „	85⅝	85 11/16	85¾	
Dito 1854	5 „	85⅝	85 11/16	85¾	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5 „		82		
Dito	4 „				
Aand. met Loting fl. 250	„				
Nieuwe dito 1854		f 317	317		
Pruiss. Aand. 1854	3½ „		201		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 „				
Sardinië	5 „				
Denemarken, Leen. te Lond.	3 „				
Louisiana bij *Hope*	5 „	99⅞			
Braziliën	5 „		99¼	99½	
Dito	4½ „				
Mexiko	3 „	22 13/16	22 13/16		
Dito Onbepaalde	3 „	22 15/16	22 13/16		
Peru	4½ „				
Grenada, à £ 100	2½ „	19 5/16	19 5/16	19¼	
Dito Uitgestelde		[illegible]	[illegible]		
Ecuador, à £ 100		[illegible]	[illegible]	[illegible]	
Venezuela, à £ 100		[illegible]	[illegible]		
Dito Uitgestelde	1¼ „		14 7/16		
Grieken, te Londen	5 „				

N. 5 pc. Stieglitz 96¾; O. 5 pc. id. 95¾, 13/16, ⅞; Prost 83½; Grenada onb. 19 5/16, ¼; Ecuador onb. 14 7/16, ½; Venezuela onb 32

Met uitzondering der spaansche fondsen, welke tot verbeterde koers te plaatsen waren, waren de overige binnen- en buitenlandsche nagenoeg als gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 3½ Ct., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅛	Livorno	2/m	f 39¼
„	zigt	„ 56	Napels		„ 86
Bordeaux	2/m.	„ 55¼	Petersburg	„	„ 1.84½
„	zigt	„ 55⅝	Weenen	6 w.	„ 34⅝
Madrid	3/m.	„ 243	Augsburg	„	„ 35½
Cadix	„	„ 243	Frankfort	„	„ 99¼
Seville	„	„ 242	Hamburg	2/m.	„ 35 5/16
Bilbao	„	„ 242	„	zigt	„ 35⅝
Lissabon	„	„ 41¼	Londen	2/m.	„ 11,75
Porto	„	„ 41¼	„	zigt	„ 11,82½
Genua	2/m.	„ 45⅞	Rotterdam		„ ⅛

HANDELSBERIGTEN.

ANTWERPEN, 5 Aug. *Granen* zonder handel en lager. Amer. disp Rogge f 9¼ a 9¾, wil. dito f 9¾ a ⅞ per 70 kilo.

Koffij goed gesouteneerd, met eenige Vraag naar Braziel waarvan 830 b koopers vonden.

Van *Rijst* vonden ca. 500 b gepelde disp. Arracan a f 8¼ en ca 2000 b. d° op levering tot geh. prijs koopers.

Van russische *Hennip* gingen ca 5000 k° af.

LONDEN, 4 Aug. *Suiker*. Zeilende ladingen gevraagd heden werd genomen eene lading Havana florete n° 17½ a 43 s. 6 d. v. v. part. averij zeilend per *Kato Evelijn* voor St.-Petersburg en een lading van 170 ton. Maroim blank zeilend per *Elisabeth*, op zeemonster a 36 s voor Triest. Nog moet eene lading wit Havana per *Zephyr* a 48 s. voor St.-Petersburg genomen zijn. Geraffineerd kalm; bruine Lompen 56 s — *Rijst* kalm door de lagere Graanmarkt.

Rhum minder geanimeerd. Men heeft verhandeld 130 prijzen a 2 s. 6 d. voor Demerare a Berlyce per *Gallon*.

Koffij zonder handel in Native Ceylon.

Van *Cacao* gingen 100 b. Guyaquil a 54 s. per cwt. af.

Salpeter vast, ca 500 b. Bengaal vonden koopers a 32 s. comt. voor 5½ a.

Oliezaad. Lijnzaad flaauw, in Veiling zijn 320 quart opgeh. a 60 sh. Nieuw Koolzaad verkocht a £ 20 a £ 22.

Lijnolie flaauw; in loco 37 a 36 s. 6 d. en op 3 laatste maanden 33 sh.

Talk in loco 51 s. 6 d. a 51 s. 3 d.

Granen. Tarwe zeer flaauw en 8 a 10 s. lager; gemalen 4 s. lager voor loco; d°. Norfolk 3 a 4 s. lager. Haver is 1 s. gedaald.

Gerst vast

NEW-ORLEANS, 16 Julij. *Katoen*. Deze week verkocht 6000 br. Middling 11¼ c.

Vracht naar Liverpool 2 s. 16 d.

Koers op Londen 9½ a 10 % premie.

MOBILE, 19 Julij. *Katoen*. Deze week verkocht 84000 br. Onverkochte voorraad 6000 bn. Middling 10⅞. *Vracht* naar Liverpool 7 s. 16 d.

CHARLESTON, 18 Julij. *Rijst* blijft geanimeerd; 2400 Tierces vonden grif nemers a 3½ a 4⅜.

Vracht. Geene schepen in lading naar Europa.

Koers op Londen 9 a 9½ pCt. premie.

HAVANA, 17 Julij. *Suiker* hoewel iets kalmer blijft op vorige prijzen te noteren. De houders zijn niet geneigd te realiseren. Voorraad 245 kn. bijna alle in de 1ste hand. Te Matanjas bedongen circa 60/m en Moscovados Superio 11½ a 12 sh.

Koers op Londen 6% premie.

Vrachten lager, naar het Kanaal voor Orders £ 2 a £ 2 5 s

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

BROUWERSHAVEN, 4 Aug. Van Dusseldorp, Vlaardingen, Akyab n. Vlaardingen.

CURAÇAO, 5 Julij Molenaar, Nepthun, Amst.

UITGEZEILD:

ST GEORGE D'ELMINA, 22 Junij. De Wit, Benin, Rotterdam.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

HULL, Alert, Sadler: 1044 bossen IJzer, Wed. Kolkman, te Dordt.

— Seagull, Savoijer: 456 platen IJzer, Wed. Kolkman, te Dordt.

CARDIFF, Maas, T. van Knaapen: 50 staven IJzer, Wed. Kolkman, te Dordt.

DORDRECHT.

MIDDLESBRO, Flora, Ward: Eene lading Gietijzer, Wed. Kolkman.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 6 Aug. in lading thans:

Manheim	P. J. Itschert, Eintracht.
Dusseldorp & Neus	A. G. J. Weerpas, Carolina.
Ruhort	C. Scholten, Hoffnung.
Ludwighaven & Manheim	G. W. Lenkring, Vr. Geertruida.
Mainz	B. Kirschreiber, Mainz N°. 5.
Urdingen en Ruhort	R. van Santen, Vr. Agnes.
Frankfort	J. Andnes, Frankfort N°. 9.
Keulen	J. v. Ahlen, Coln N°. 4.
[illegible]	[illegible] Gebruder.
[illegible]	[illegible], Alma.
Duisburg	F. W. Meeuwsen, Niederrein N°. 6.

Rijnhoogte ARNHEM 5 Aug. 1 el 94 duim.
KEULEN 5 „ 9 vt. 0 „

Advertentiën.

(2399) De **Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo** te 's Gravenhage, verlangt ten spoedigste een **HULPONDERWIJZER** van den derden rang, voor de Armenschool. Zich te adresseren: Westeinde, B, N°. 306.

Internaat en Gymnasium te Oldenzaal.

Ten huize van Dr. SOER, Rector, zijn door voltrekking van Studien eenige plaatsen open.

Aanvang der lessen 2 Sept. Prospectus aanstonds verkrijgbaar. (2363)

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam kan men inteekenen op een werk, getiteld:

MAGASIN CATHOLIQUE ILLUSTRÉ.

Religion, — Archéologie, — Histoire, Sciences et Arts, Légendes, — Redressements historiques, — Nouveautés, — Faits contemporains.

Chaque mois, une livraison de 48 pages ou 96 colonnes pour la première de chaque trimestre. 32 pages ou 64 colonnes pour les huit autres.

L'année complète forme un volume de 448 pages, orné d'un grand nombre de gravures.

Prix de l'Abonnement . . . . . f 3.75.

L'année va de Janvier à Décembre. On ne peut s'abonner pour moins d'une année.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.